



Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

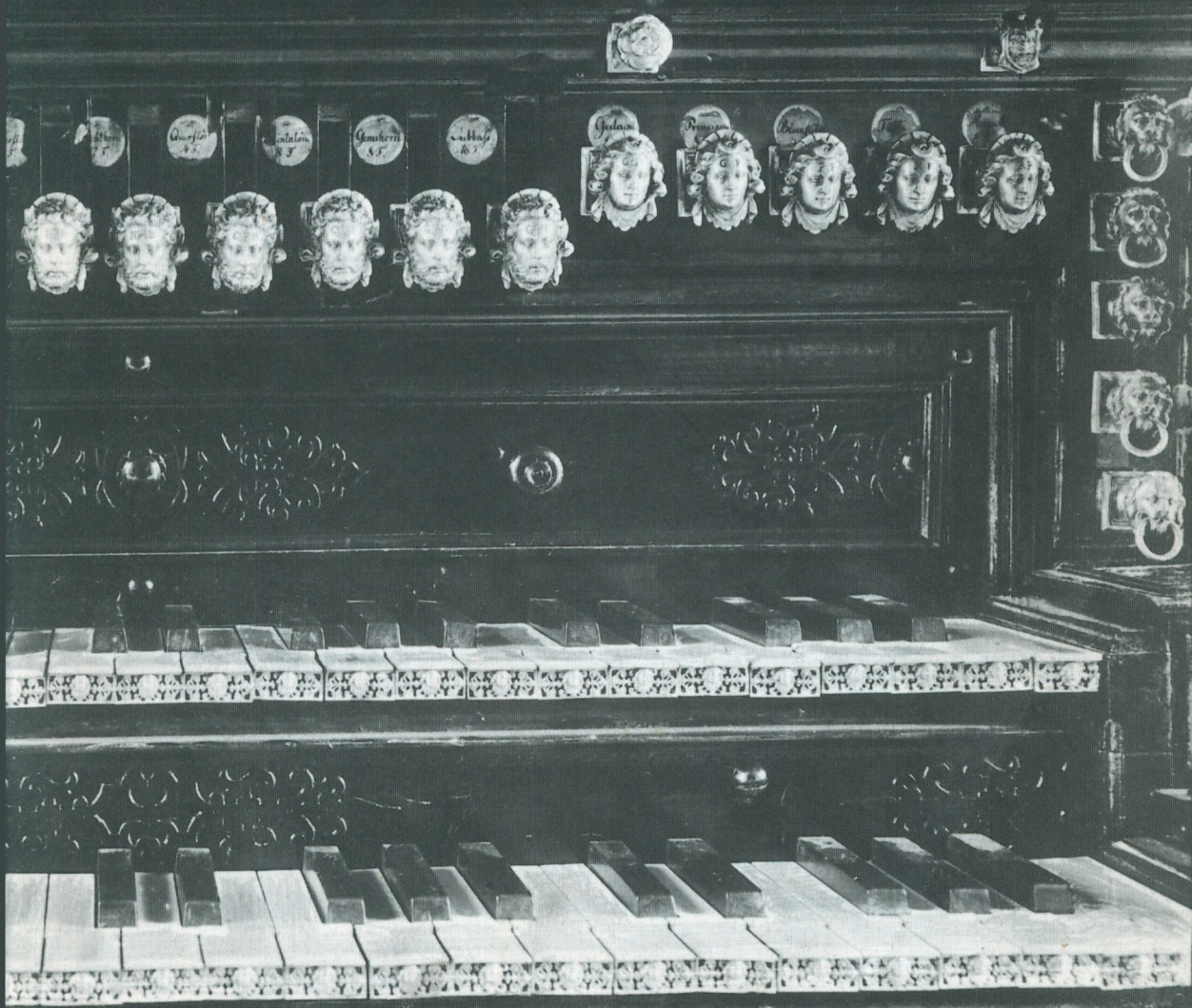
Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

LOKALHISTORISK FORENING I HILLERØD KOMMUNE

Nr. 3 Oktober 2002



LOKALHISTORISK FORENING I HILLERØD KOMMUNE

Nr. 3 17. årgang 2002

Redaktion:

Eva Holm-Nielsen (ansvarshavende) og Inge Elsøe

Tryk: A-Print, Espergærde

ISSN 0903-3505

Udkommer 4 gange årligt,
februar, maj, august og november
Stof til bladet sendes til Eva Holm-Nielsen
Deadline den 10. i udsendelsesmåneden

Medlemskab tegnes ved henvendelse til
Inge Elsøe eller indbetaling på
Gironr. 704-4607
Pris: 125 kr, 75 kr pensionister og studerende

© Copyright

Lokalhistorisk Forening i Hillerød Kommune

Indhold

FREDERIKSBORG SLOTSKIRKES ORGANISTER I HEN VED 200 ÅR	3
<i>Af EVA HOLM-NIELSEN</i>	
HILLERØD I MALERKUNSTEN	20
ARKIVETS DAG 2002	20

Forside:

Manualerne på Compeniusorglet. Foto: Carl Rathschach.
Lokalhistorisk Arkiv.

Lokalhistorisk Forening støttes af:

C. A. Andersen-malerfirma - Statsautoriseret Revisionsaktieselskab
Ernst & Young - Det Nationalhistoriske Museum på Frederiks-
borg - Dines Jørgensen. Rådgivende ingeniører - FO Arbejdernes Fælles-
organisations Byggeaktieselskab - Hillerød Bibliotek - Hillerød Borger-
stiftelse - Hillerød Industri- og Håndværkerforening - Hillerød Kom-
mune - Høvelt Electric - Lokalbanken - Nykredit - Reklamefotograf
Henrik Knoblauch - Ristorante La Perla - Toyota Hillerød - Ullerød
Brugsforening - Unidanmark-fonden

BESTYRELSEN

Formand:

Margrethe Krogh Sørensen
Hestehavevej 13
3400 Hillerød
Tlf. 4826 7232

Næstformand:

Asger Berg
Søren Kierkegaardsvej 1
3400 Hillerød
Tlf. 4826 4689

Kasserer:

Inge Elsøe
Ørnevej 10
2970 Hørsholm
Tlf. 4586 6676
elsøe@get2net.dk

Sekretær:

Eva Holm-Nielsen
Søren Kierkegaardsvej 1
3400 Hillerød
Tlf. 4826 4689
emhn@ofir.dk

Jørgen Berner

Åvang 78
3400 Hillerød
Tlf. 4826 0613

Per Andersen

Skippermosen 19
3400 Hillerød
Tlf. 4826 8389

LOKALHISTORISK ARKIV

Lisbet Schacht Hansen
Christiansgade 1
3400 Hillerød
Tlf. 4820 1915

Arkivet har åbent

Tirsdag 14-19
Torsdag 11-16

1. lørdag i måneden 10.30-13

FREDERIKSBORG SLOTSKIRKES ORGANISTER I HEN VED 200 ÅR

Fra at være en ubetydelig skolelærerbestilling er organistembedet ved Frederiksborg Slotskirke blevet et af landets mest eftertragtede

Frederiksborg Slotskirke er bygget 1600-1620 og blev taget i brug 1617 af Christian den Fjerde som kongehusets private kapel. Kirken har siden Christian den Fjerdes tid desuden fungeret som sognekirke for Hillerød, og kun sjældent har den været anvendt til royale begivenheder.

Efter enevældens indførelse i 1660 blev Frederiksborg Slotskirke brugt til salvingskirke for de enevældige konger. Undtaget er Christian den Syvendes salving i 1767, som foregik i København. Den første kongesalving fandt sted den 7. juni 1671 - det var Christian den Femtes, medens den sidste var Christian den Ottendes, den 28. juni 1840. Men med folkestyrets indførelse i 1849 ophørte denne tradition.

Den seneste kongelige begivenhed i Slotskirken var prins Joachim og prinsesse Alexandras vielse den 18. november 1995, men som kongelig bryllupskirke bærer Slotskirken ingen egentlig tradition. Kun to gange tidligere har der været kongeligt bryllup: den 8. juli 1752, da Frederik den Femte blev gift med sin anden hustru, Juliane Marie af Braunschweig-Wolfenbüttel, og

knap 100 år efter, den 7. august 1850, da Frederik den Syvende i hemmelighed lod sig vie til venstre hånd til grevinde Danner, født Louise Christine Rasmussen, tidligere danserinde og modehandler-ske.

Frederiksborg Slotskirke, som er en del af det nu statsejede slot, indtager af flere grunde en særstilling. For det første benyttes den af menigheden som sognekirke. For det andet fik Det Nationalhistoriske Museum, som hører under Carlsbergfondet, som er privatejet, efter sit indtog på hovedslottet i 1884 fremvisningsretten af Slotskirken, hvilket havde sorteret under slotsforvalteren som statens stedlige repræsentant. Endelig har kirkens galleri siden 1693 været overdraget Ordenskapitlet som ridderkapel, og her hænger stadig Elefantriddernes og de senest udnævnte Storkorsriddere af Dannebrogordenens skjolde. På galleriet står også Christian den Fjerdes verdensberømte Compenius-orgel, og adgang til begge dele sker gennem museet.

Hvad angår kirkebetjeningen, var stillingen som organist ved Slotskirken i begyndelsen af 1800-

*Af
EVA
HOLM-NIELSEN*



tallet knyttet til skolelærerembedet i Slotssognet (Nyhuse), således at læreren foruden at undervise børnene skulle spille til gudstjenesterne. På samme måde var hvervet som kantor, dvs. ledelsen af kirkesangen, en del af sanglærerembedet ved Hillerød Borgerskole.

ANDREAS MØLLER

I 1806 blev den 26-årige Andreas Nielsen Møller ansat som lærer ved skolen i Nyhuse. Han var født den 6. juni 1780 i Asdal ved Hjørring og blev ansat umiddelbart efter at være dimitteret med 1. karakter fra Blågård Seminarium. I 1820 blev han beskikket til også at være organist for Hillerøds menighed, hvilket gav ham 40 rdl. af hofkassen om året. Desuden modtog han renterne af et nyoprettet legat.¹

Andreas Møller havde ry som både en glimrende lærer og organist. Han var dog ikke lige afholdt af alle. Provsten, G. J. Brøndsted, brød sig ikke om ham, mens biskop J. P. Mynster, som kom på visitats, godt kunne lide ham, selvom han syntes, at Møller måske nok kunne være lidt af en kværlant, fordi han ofte følte sig gået for nær.²

Andreas Møller var som ung initiativrig, og for at skærpe folks interesse for kirkemusik dannede han et kor, hvis medlemmer var rekrutteret blandt borgerskabet, som sang vekselsang og 4-stemmige koraler ved særlig festlige gudstjenester. Koret medvirkede desuden ved flere koncerter uden for kirken.

Andreas Møller gav også privat musikundervisning, og blandt hans elever var en kort overgang den senere så kendte komponist, Andreas Peter Berggreen, der som 9-årig kom i huset hos sin morfar, distriktslæge Andreas Lyng, som boede på slottet. Andreas Møller skulle lære ham at spille på fløjte, men tilstod oprigtigt, at han kun havde lidt erfaring og derfor ville undervise ham i grundbegreberne uden betaling. Drengen havde en lærebog med seks lette fløjtestykker, og fik det første stykke for, men da han mødte til næste lektion, kunne han dem alle seks. Møller mente derfor, at hans begavede elev nok kunne klare sig selv.³

Som ældre fik Andreas Møller tilsyneladende problemer med hørelsen, og biskop Mynster noterede ved visitatsen i 1847: »passer Skolen, men er affældig og tunghør«.⁴

Andreas Møller spillede fortsat i kirken, og - skønt ikke hoforganist - sad han ved orglet til hoffets private altergange, og da Frederik den Syvende og grevinde Danner blev formælet.⁵

Men efter nytårgudstjenesten den 4. januar 1852 kunne man i FREDERIKSBORG AMTS-TIDENDE læse et indlæg af en kirkegænger, som under mærket »X.Y.« bl.a. skrev: »[D]et var baade Synd og Skam at høre Orgelspillet i Slotskirken paa den Dag. Næsten ingen af Psalmerne bleve spillede i Takt, og i et af Versene fik man endda en Tilgift til liden Fornøielse for Publicum. Skulde det ikke snart være paa Ti-

På venstre side ses Slotskirkens indre mod orglet. Det oprindelige orgel, bygget af Johan Lorentz i 1617, gik til under branden i 1859, men da man byggede det nye Marcussen-orgel 1863-64 på det gamle orgels plads, blev orglets facade mod kirkerummet stort set en kopi af Lorentzfacaden. Facaden fra 1864 blev genanvendt, da Andersenorglet blev bygget i 1972. Foto: Lokalhistorisk Arkiv.

den, at den gamle Organist, der aldeles mangler Hørelsen, blev erstattet af en yngre Mand, der forstod at behandle det smukke Orgel, saaledes at det kunde tjene til Opbygelse for Menigheden?» Med »Tilgiften« mente han det mislykkede forsøg på at synge en af salmerne 4-stemmigt.

I et svar i avisen den 17. januar tog Andreas Møller til genmæle og undskyldte sig bl.a. med, at han havde svært ved at følge med i, hvad der foregik i kirkerummet - korsangerne var den dag blevet flyttet til den anden ende af kirken. Han havde desuden gennem årene erfaret, at orgelledsagelse til flerstemmig sang altid havde resulteret i »Misstemning«, og det var ikke orglets skyld! Og han tilføjede: »Den gode Hensigt at fremme Psalme-sangs Almindelighed i Menigheden, troer jeg bedst opnaaes ved at arbeide for eenstemmig Sangs Fremme, og at overlade de øvrige Stemmer til Orgelet.« Måske lå der i denne bemærkning et hib til kirkens præst, Johannes Galskjøt, og kantor Hans Erslev,⁶ der som mange andre ønskede, at i hvert fald korsvarene blev flerstemmige, hvilket fremgår af et indlæg i FREDERIKSBORG AMTS-TIDENDE den 10. februar 1852.

Problemet var, skriver de, at eleverne på de offentlige skoler ifølge loven var forpligtede til at synge i kirken ved gudstjenesterne. Men det havde altid været svært at få dem til at møde op. Det kunne selvfølgelig løses ved tvang og bøder, men

de mente ikke, at det var måden at opbygge et kor på. For at menighedssangen kunne blive velklingende og kraftig, var det derfor nødvendigt at danne et kor af stabile, gode og veltrænede stemmer. De foreslog derfor, at man ansatte mellem 12 og 15 børn, udvalgt af menighedernes skoler, og som skulle undervises af kantor Erslev. De skulle så hver have ca. 4 rdl. om året for at synge i kirken. På den måde skaffede Erslev sig også et løntillæg.

Det lykkedes at indsamle 165 rdl. til koret, hvoraf de 50 rdl. var skænket af Frederik den Syvende og grevinde Danner.⁷ Den 15-årige Juliane Jensen, der var datter af gravøren ved byens kirkegård, blev ansat som forsanger. Hun havde sunget i kirken, siden hun var 12 år, og var ansat i næsten 50 år.⁸

Om det var polemikken, der tog livet af den gamle organist, vides ikke, men Andreas Møller døde den 9. november samme år, 72 år gammel.

Eftertiden glemte ham dog ikke. I 1848 havde han oprettet et legat til fordel for børn ved Nyhuse Skole, som skulle tilfalde de to drenge og to piger, der havde årets bedste eksamenskarakterer, dog med den klausul, at midlerne skulle tilfalde hans husbestyrerinde, Marren Jørgensen, så længe hun var ugift. Hun forblev ugift og oppebar legatet til sin død som 87-årig i 1892.⁹ Legatet eksisterede helt frem til 1987, hvor det blev sammenlagt med andre, mindre legater. Andreas

Møller har desuden lagt navn til Møllersvej, som ligger bag skolen mellem Løngangsgade og Frejasvej.

Med hensyn til oprettelsen af et professionelt kor viste det sig at være en rigtig disposition. Grevinde Danner, som gik meget op i kirkesangen og flere gange overværede prøverne i kirken, skriver i sin dagbog I. påskedag, den 27. marts 1853: »Det glæder mig ret, at jeg har kunnet forandre og fremme Sangen, jeg var ret tilfreds idag; Cantaten blev ret godt udført og Børnene havde forberedt sig særdeles meget.«¹⁰

NIELS JENSEN MØLLER

Andreas Møllers efterfølger i embedet var hans plejesøn, som i flere år havde assisteret ham. Allerede ved visitatsen i 1838 blev skolens gode tilstand tilskrevet hans indsats.¹¹

Niels Jensen Møller var født den 21. maj 1821 i Nødebo. Navnet Møller havde han taget efter sin plejefar. Han kom på Jonstrup Seminarium og blev dimitteret i 1843 med I. karakter. Den 19. maj 1853, et halvt år efter Andreas Møllers død, blev Niels Jensen Møller formelt ansat som lærer ved skolen.¹²

Det skulle dog vise sig, at han slet ikke levede op til forventningerne. Han var i virkeligheden mere interesseret i sine heste og sin gård ved Harløsevej end i at passe sit embede. Han var en dårlig lærer, dertil nærmest umusikalsk, og hans orgelspil i Slotskirken var under al kritik, fremgår det af flere udsagn.¹³

Den 17. december 1859 brændte Frederiksborg Slot. Kirkefløjen blev delvist reddet, men Christian den Fjerdes store orgel brændte.

Hillerød var nu uden kirke. Audienshuset, som ligger mellem Kongefløjen og Fadeburslængen, var ikke blevet berørt af branden, så indtil kirken blev genindviet den 28. august 1864, blev gudstjenesterne afholdt i Audiensalen. Den var hyggelig, men meget trang. Her blev digteren Jens Christian Hostrup i 1862 indsat som slots- og sognepræst. Han var glad for rummet og syntes, det passede bedre til almindelig jævn borgerlig gudstjeneste end Slotskirken, der var velegnet til mere spektakulære fyrstelige optog.¹⁴

Niels Jensen Møller gjorde sig gennem årene skyldig i en del forømmelser. Han fik mange advarsler af skolekommissionen, men lige meget hjalp det, så det endte med, at han som 52-årig blev afskediget den 1. februar 1873. Han lagde sag an mod Kirke- og Undervisningsministeriet, og det lykkedes ham ved Landsoverrettens dom af 23. oktober 1876 at blive tilkendt pension. Han bosatte sig på sin gård i Tjæreby og flyttede senere til Karlebo Overdrev.¹⁵

Det var en lettelse for både skole og kirke, at Niels Jensen Møller nu var ude af billedet. Men det viste sig, at hans efterfølger slet ikke kunne spille orgel, og det ærgrede i den grad slotsforvalteren, Harald Hammelev, som havde ansvaret for kirkerummet og dets funktion, at



*Joseph Gläser
som ældre.*

*Fotografi:
L. Hartmann.
Det Kongelige
Bibliotek.*

han skrev til Indenrigsministeriet og foreslog, at man simpelthen adskilte lærer- og organistfunktionen, hvilket blev imødekommet.¹⁶

På grund af det utilfredsstillende orgelspil havde Hostrup arrangeret, at komponisten, cand. phil. Joseph Gläser, der var flyttet til Hillerød i 1867 for at virke som musiklærer, efterhånden overtog orgelspillet ved gudstjenesterne, i begyndelsen dog uden løn. Med Gläser fik orgelpiben bogstavelig talt en anden lyd. Han var ikke organist, men kunne spille salmerne fra bladet, og i præ- og postludier viste han, at han mestrede orglet.¹⁷

JOSEPH GLÆSER

Joseph August Eduard Friedrich Gläser var født den 11. november 1835 i Berlin som søn af komponisten, den senere hofkapelmester ved Det Kongelige Teater i København, Franz Joseph Gläser. Han blev student i 1854 og studerede nogle år både jura og teologi, men det var musikken, han ville. Han havde fået klaverundervisning som barn, og faderen tog sig af teoriundervisningen og vejledte ham i komposition.

Efter en studierejse i 1857 til bl.a. Berlin og Dresden levede han i en årrække som musiklærer. I 1865 fik han et legat og rejste til Paris og Wien, og da han kom tilbage, slog han sig ned i Hillerød.

Joseph Gläser blev ansat ved Slotskirken i efteråret 1873. Der blev udarbejdet en instruks, og af den

fremgår det bl.a., at det var forbudt at undervise elever på orglet. Blev der undtagelsesvis givet tilladelse til, at andre fik lov til at benytte orglet - det kunne være en fremmed organist, der ønskede at give koncert - skulle Gläser selv være til stede og straks indberette, hvis orglet ikke var fuldstændig i orden efter brugen. Desuden var han forpligtet til mindst en gang om ugen selv at stemme trompet og basunstemmerne, en kompetence, der krævedes fremover for at få ansættelse ved kirken.

De 40 rdl., som hof- og senere statskassen hidtil havde betalt til organistens løn, blev nu udbetalt til Gläser med 10 rdl. i kvartalet, hvilket svarede til 20 kr. Beløbet inkluderede også lønnen til bælgræderen, som han selv skulle skaffe. Efterhånden steg beløbet til 1.000 kr. årligt. Heraf bidrog Hillerød Kommune med 300 kr., Slotssognet med 200 kr., Indenrigsministeriet med 400 kr., mens indtægten for bryllupper og andre kirkelige handlinger beløb sig til ca. 100 kr. Derudover fik han undertiden et beløb af Christian den Fjerdes Blok, som Overhofmarskallatet rådede over. Det var ikke løn, men faldt ind under velgørenhed. Fra 1. oktober 1881 fik han tillige en fribolig på slottet, på 1. sal i Kancellibygnings nordende.¹⁸ Familien Gläser havde hidtil boet i Bagergården i Slotsgade.

Gläser var meget afholdt og skabte et levende musikliv i byen. Foruden at undervise i klaver dirigerede han en overgang Frederiks-

borg Sangforening og uddannede vederlagsfrit enkelte af korets bedste stemmer. Han arrangerede en del koncerter, hvortil han fik assistance både af kunstnere fra Det Kongelige Teater og byens egne kræfter.

Som komponist var Glæser meget produktiv, og der kom ca. 300 kompositioner fra hans hånd, bl.a. balletmusik til en af Bournonvilles hyppigst opførte balletter, FJÆRNT FRA DANMARK fra 1860, et oratorium, klaverstykker til undervisningsbrug og orkestermusik. Størsteparten af hans kompositioner er dog sange, hvoraf mange blev folkeejede, f.eks. »Droslen slog i Skov sin klare Trille« fra 1861. Sammen med Hostrup skrev han sangen »Høje Nord, Friheds Hjem«, som blev opført under studentermødet i Kristiania 1869, og som i samtiden fik status af fædrelandssang. Glæser og Hostrup skrev flere ting sammen, og i lokal sammenhæng kan nævnes de to sange, som blev afsunget ved afsløringen af mindesmærket for Frederik den Syvendes statue på Torvet den 6. oktober 1880. Om samarbejdet med Glæser skriver Hostrup iøvrigt: »Han støttede med sit Talent min Virksomhed for den almindelige Folkeoplysning.«¹⁹

På Hostrups foranledning komponerede Glæser mange nye salmelodier, som straks fandt vej til kirken og blev lært under gudstjenesten. Kendtest er »Har Hånd Du lagt på Herrens Plov« fra 1880, der som den eneste af Glæsers salmelodier er optaget i DEN DANSKE

KORALBOG, som er den autoriserede melodibog til DEN DANSKE SALMEBOG. Hans sidste komposition var salmen »Midt igennem nød og fare«, som er skrevet på opfordring i vinteren 1889-90 trods alvorlig sygdom, som gav ham voldsomme hovedsmerter.²⁰

Joseph Glæser døde den 29. september 1891, men havde allerede fra februar måned været ude af stand til at varetage sine forpligtelser. Hans afskedssalme i kirken blev - uden at han var klar over, at det var sidste gang, han spillede - »Kirken den er et gammelt hus, står om end tårnene falde«. Slots- og sognepræst B. Paludan-Müller fortæller derom: »saa højtidsfuldt og festligt spillede han, men saa langsomt, at vi undredes derover og tænkte, om det var hans Sygdoms Skyld. Men da, som han siden sagde, havde hans Sjæl fortabt sig i de hellige Ord og Toner, han glemte os, som skulde synge, han spillede alene for Gud og for sig selv og udgød sit Hjærte for ham.«²¹

Hans 20-årige datter Elisabeth havde vikarieret for ham under hans sygdom. Det var i det moderne gennembruds tid, hvor et nyt syn på kvindens virke i det offentlige rum og ret til egen indtjening vandt frem, og slotsforvalter Hammelev, der var en frisindet mand, foreslog umiddelbart efter Glæsers død Indenrigsministeriet, at hun blev konstitueret i embedet, indtil man havde fundet en mere permanent løsning.²² Dermed skrev Elisabeth Glæser sig ind i Slotskirkens histo-



C. C. Brandt,
Fotografi 1895.

rie som kirkens første kvindelige organist. Der skulle derefter gå mere end 100 år, før man igen ansatte en kvinde - som assistent.

ELISABETH GLÆSER

Elisabeth Glæser, født den 10. januar 1871, var den næstældste af Joseph Glæsers fire børn. Fra hun var 16 til hun var 18 år, blev hun uddannet hos Nathalie Zahle i København, hvorefter hun rejste til Næstved og ernærede sig som privatlærerinde et par år, men da faderen blev syg, flyttede hun hjem til Hillerød.

Hvad angår hendes musikalske dannelse, havde hun lært af sin far ved gennem årene at følge ham, når han spillede i kirken, men egentlig musikundervisning begyndte hun faktisk først at tage efter hans død, hos henholdsvis koncertmester Frederik Rung, søn af komponisten Henrik Rung, og J. G. Matthison-Hansen, som var organist i Trinitatis Kirke.²³

Elisabeth Glæser blev efterfølgende i 1895 ansat som lærer ved den nystartede Marie Mørks Skole. Senere underviste hun i sang og klaver. I 1903 blev hun gift med adjunkt, cand. mag. Hannibal Aa. E. Arntzen Bricka, som var søn af overlærer ved Frederiksborg lærde Skole, Georg Stephan Bricka, som har lagt navn til Brickasvej. Samme år blev Hannibal Bricka ansat som inspektør ved Marselisborg Skole. Senere blev han adjunkt ved Gl. Hellerup Gymnasium.

CARL BRANDT

I et forsøg på at sikre et højt musikalsk niveau fremover havde slotsforvalter Hammelev, som tidligere nævnt, henvendt sig til Indenrigsministeriet umiddelbart efter Glæsers død og rådet til, at man kun ansatte fuldt uddannede musikere i embedet. Han skrev bl.a.: »Da det høje Ministerium betaler den væsentligste Del af Organistens Løn, tør det vel haabes at Højsamme tager Embedets Besættelse i Haand, saa at Orglet ikke falder i Dilettant Hænder, eller at der vendes tilbage til den Tilstand der forefandt 1872 da jeg tiltraadte her.«²⁴

Indenrigsministeriet havde da allerede besluttet, at organistembedet nu skulle sortere under stiftsøvrigheden. Den 1. maj 1892 blev den 28-årige lærer i klaver og orgel samt musikteori Carl Brandt ansat som organist ved Slotskirken.

Carl Christian Brandt var født i København den 6. november 1864. Han havde studeret hos professor Johan Henrik Nebelong i København og hos organist Høpfner i Dresden og haft sin orgeldebut den 12. januar 1886 i Johanneskirken på Nørrebro, hvor Nebelong var organist. Carl Brandt vikarierede efterfølgende i en årrække for både ham og J. P. E. Hartmann ved Københavns Domkirke.²⁵

Organiststillingen ved Slotskirken var som en del af skolelærerembedet blevet aflønnet med et fast honorar, men på grund af sin dygtighed havde Glæser efterhånden fået store personlige tillæg. Der var

derfor stor diskussion mellem Hillerød Byråd og Slotssognets sogneråd om, hvorledes lønnen fremover skulle fordeles mellem dem. Det endte med, at Hillerød Kommune betalte 300 kr. om året, Frederiksborg Slotssogn 140 kr. - hvilket var 60 kr. mindre end det, Glæser havde fået - Indenrigsministeriet 400 kr., mens renten af det Møllerske legat udgjorde 24 kr. Derudover fik han 6 kr. for et bryllup og 4 kr. for en dåb. I modsætning til sin forgænger fik Carl Brandt ikke tjenestebolig på slottet, men lejede sig ind, først i Slotsgade 9 og fra 1904 i »Det hvide Palæ«, Møllestræde II.

Brandt havde ligesom Glæser privatelever ved siden af embedet, men i de første år kun i klaver, fordi kirkens orgel som nævnt ikke måtte anvendes til uddannelse af elever. Først i oktober 1898 gav Sjællands Stiftsøvrighed tilladelse til, at der kunne undervises på orglet, men eleverne måtte ikke bruge det som øvelsesinstrument.

Brandt overtog ledelsen af Frederiksborg Sangforening efter Glæser, og i 1902 blev han ansat som sanglærer ved Frederiksborg Statsskole. Derudover var han fagligt aktiv som redaktionssekretær og kasserer i Dansk Organist & Kantorforening, stiftet i 1885, og af og til skrev han også musikanmeldelser i FREDERIKSBORG AMTS AVIS.

COMPENIUSORGLET

Det mest bemærkelsesværdige initiativ i Brandts embedstid var istand-

sættelsen af Compeniusorglet. Orglet, der var bygget i 1610 af Esaias Compenius og var en gave til Christian den Fjerde fra svogeren, hertugen af Braunschweig, stod oprindeligt på galleriet i Slotskirken. Senere blev det placeret i riddersalen, men på et tidspunkt blev det overflyttet til Frederiksborg Slot. Der ved undgik det at blive flammernes bytte ved branden i 1859. I 1868 kom det imidlertid tilbage til Frederiksborg, hvor det atter blev stillet i kirken, på galleriet over alteret.

Slotsforvalter Hammelev havde gennem årene bemærket, at der var stor interesse for orglet blandt kendere. Den franske konsul i Helsing-

Compeniusorglet, som var en gave til Christian den Fjerde fra svogeren, hertugen af Braunschweig, er bygget 1610 af Esaias Compenius, som selv kom til Hillerød for at stille det op i 1617. Han døde, medens han var her. Foto: Lokalhistorisk Arkiv.



ør, C. M. Philbert, som også var uddannet orgeltekniker og i Frankrig blev betragtet som en yderst kompetent orgelkender, skrev i 1891 en artikel, hvori han beskrev det gamle orgel som »et kunstnerisk Klenodie af stor Skønhed, særlig værdifuldt fordi det er et af de rigeste, ejendommeligste og mest ægte, kort sagt, et af de betydningsfuldeste Monumenter om Orgelbygningen i Begyndelsen af det 17. Aarhundrede.«²⁶ Det fik Hammølev til i begyndelsen af maj 1894 at skrive til statens magtfulde bygningsinspektør, professor Ferdinand Meldahl, for at bede ham udvirke, at det sjældne instrument blev sat i en stand, der harmonerede med dets store værdi. Det vigtigste var at få genskabt orglets originale klang, og han pointerede, at hvis projektet blev udsat, kunne det blive vanskeligt at finde en sagkyndig.²⁷

Restaureringsarbejdet blev udført af firmaet A. Cavallé-Coll i Paris i sommeren 1895, og det tog to mand over fire måneder at udføre opgaven.

Som bygningsinspektør varetog Meldahl statens interesser, men han var samtidig formand for Frederiksborgmuseets bestyrelse, hvilket skabte en interessekonflikt. Skønt Compeniusorglet ikke direkte havde noget med museet at gøre - det tilhørte staten - så betragtede Meldahl det som en museumssag, og det lykkedes ham under voldsom protest fra slotsforvalteren at overtale Indenrigsministeriet til, at tilsynet med orglet - stik mod tidligere

praksis - overgik fra slotsforvalteren til museets konservator, Vilhelm Holck, som fandt det ganske urimeligt. Holck fik simpelthen pålæg om ikke at udlevere nøglerne til Hammølev.

Også tilsynet med klokkespillet, som var skænket af brygger J. C. Jacobsen og begyndte at fungere i 1891 - her skulle organisten spille på klokkespillets klaviatur - blev overdraget til Holck, og først i 1927, da han havde forladt museet, overgik tilsynet igen formelt til staten, således at slotsforvaltningen og slotsorganisten tog sig af henholdsvis klokkespillet og Compeniusorglet.²⁸

Meldahls disposition vedrørende Compeniusorglet viste sig at være både uhensigtsmæssig og fordyrende. Den 27. maj 1896, mindre end et år efter restaureringen, måtte Holck skrive til Meldahl og meddele, at en prøve havde vist, at Compeniusorglet allerede havde mistet meget af stemningen, og at det i den grad trængte til at blive benyttet. Ellers ville både penge og arbejde, der var brugt på at sætte det i stand, være spildt. Orglet blev atter stemt og gået efter, og der blev truffet aftale med orgelbyggerfirmaet A. H. Busch & Sønner om at overtage orglets vedligeholdelse og stemning mod et årligt vederlag på 180 kr. Carl Brandt blev endvidere anmodet om at holde øje med det og spille på det mindst en gang om ugen, en vedligeholdelsespraksis der senere mandede ud i de offentlige demonstrationskoncerter, som

nu finder sted hver torsdag eftermiddag året rundt for Frederiksborgmuseets gæster.

Søndag den 11. maj 1902 spillede Carl Brandt for første gang på Compeniusorglet ved en offentlig koncert. Ved koncerten medvirkede også koncertsangerinden Thora Keller, kgl. kapelmusiker Axel Gade og domkantor i Roskilde, V. Jæhnigen. Det var en stor begivenhed, og folk strømmede til. Der kom over 700 mennesker, og Brandt fik stor ros for arrangementet, hvor der blev spillet og sunget musik fra forskellige epoker. »Med to idylliske Stemningsbilleder, Buxtehudes Præludium og navnlig César Francks Andantino, viste Koncertgiveren, hvor smukt han behandler det interessante historiske Orgel.«²⁹

På daværende tidspunkt blev der kun afholdt ganske få koncerter i kirken, men efterhånden skabtes der traditioner omkring mærkedage. I 1908 arrangerede man f.eks. for første gang en julekoncert, hvis formål, som nu, var at samle penge ind til juleuddelingen i sognene, og den 11. februar 1909, som var 250-årsdagen for Stormen på København, blev der afholdt en mindegudstjeneste i kirken, og Carl Brandt havde til lejligheden komponeret et stort præludium, som vakte megen opmærksomhed.³⁰

Frederiksborg Slot var som bekendt et yndet udflugtsmål, også for kongefamilien, som ofte kom kørende med deres gæster fra Fredensborg. Brandt fortæller efter et kongebesøg den 22. juni 1922, hvor



*En spekulativ
Jens Laumann
fotograferet
foran Compeniusorglet 1953.
Lokalhistorisk
Arkiv.*

han spillede på Compeniusorglet for det italienske kongepar og Christian den Tiende, at det den dag var ligesom, når Christian den Niende besøgte slottet. Når han kom kørende ind i den indre slotsgård, rejste han sig altid op og sagde til kuskken: »Til Kirken først!« i modsætning til kejser Wilhelm, der styrede lige over slotsgården til museet.³¹

I januar 1923 måtte Brandt opgive undervisningen på Statsskolen på grund af svagelighed. Skønt sygdommen ofte lagde ham hindringer i vejen, fortsatte han som organist, men døde den 12. januar 1926, kun 62 år gammel.

JENS LAUMANN

Det var en cadeau til Carl Brandt, at en af hans elever blev hans efterfølger, og Jens Laumanns vej til kirken to orgler var højst usædvanlig.

Jens Jacobsen Laumann var født 5. februar 1890 i Ølby og kom i

1904 til Hillerød for at begynde som kontorlærling på Frederiksborg Amtstue, som dengang havde til huse i Slotsherrens Hus. Hans foresatte, amtsforvalter Lauritz Rothe, var en fremragende pianist og vikarierede af og til for Carl Brandt i Slotskirken. Det gjorde så stort indtryk på den unge Laumann, at han begyndte at tage undervisning hos Brandt, og kun 17 år gammel spillede han første gang til tjeneste i Slotskirken. Samme år fik han overdraget hvervet som organist ved kirkesalen i det gamle Hillerød Hospital i Grønnegade, som var et annekst til Slotskirken. Det var på daværende tidspunkt en stiftelse for ældre damer, og der blev afholdt gudstjeneste en gang om måneden.

*Jens Laumann
giver koncert på
Compeniusorglet
17. maj 1961.
Lokalhistorisk
Arkiv.*

Samtidig med arbejdet på Amtstuen, begyndte Laumann at ud-danne sig på Københavns Organist-skole hos Ludvig Birkedal-Barfod, og herfra tog han eksamen 1909.³²

Jens Laumann blev ansat den 1. april 1926 som organist og kantor ved Slotskirken efter at have været Brandts vikar i 19 år. På Amtstuen var han i mellemtiden avanceret til fuldmægtig, et arbejde, han nu fra-trådte. I 1941 blev han imidlertid overtalt til at vende tilbage i en pe-riode. Hans skiftende chefer havde selvfølgelig fuld forståelse for hans musikalske opgaver og gav ham den frihed, der var nødvendig for at løse dem.

Laumann forsøgte at løfte den musikalske arv efter Carl Brandt og



brugte gennem hele livet hans harmonier og registreringer. Han kaldte sig »en uforbederlig romantiker« med slet skjult hentydning til komponisten Thomas Laub og salmesangsreformen, som bl.a. gik imod den »kirkelige romance«, som var en meloditradition, der var opstået med Grundtvigs salmer. Laumann kunne ikke forstå, hvorfor man ikke kunne bruge de salmemelodier, man havde, og som kirkegængerne kendte og helst ville synge: »Jeg har altid ment, at både præst og organist skal være menighedens tjenere«, udtalte han, »også når det gælder salmesangen.«³⁰ DEN DANSKE KORALBOG, som udkom første gang i 1954, viser hovedlinierne i vor tids kirkelige sang, og her er Laubs melodier rigt repræsenteret. Et eksempel på den nye salmestil ses i salmen »Midt igennem nød og fare«, som oprindeligt blev skrevet til melodi af Joseph Gläser. Den er optaget i KORALBOGEN, men med Laubs melodi.

Laumann arrangerede gennem årene mange koncerter. Han fortsatte traditionen med julekoncerter, og ligesom sine forgængere indforskrev han ofte tidens store kunstnere som solister. Han dirigerede gennem årene flere forskellige kor, både blandede og rene herrekor, som han også gjorde brug af i koncertsammenhæng.

Han har skrevet to bøger om kirkens orgler. ORGELERNE I FREDERIKSBORG SLOTSKIRKE er fra 1947, efter at Marcussenorglet blev udvidet med et 3. manual, et initiativ, der

udgik fra Laumann. Han var på det tidspunkt formand for menighedsrådet, og arbejdet blev udført for privat indsamlede midler, fordi Indenrigsministeriet ikke ville betale. Første gang man kunne høre det »nye« orgel var ved gudstjenesten den 4. oktober 1944, mens den officielle indvielseskoncert fandt sted den 29. oktober. Bogen om COMPENIUS-ORGELET I FREDERIKSBORG SLOTSKIRKE udkom i 1955.

Søndag den 22. november 1953 gik Laumann af som menighedsrådsformand, og samme dag fejrede man installationen af elektrisk lys i Slotskirken ved en koncert kl. 17. Forud var gået næsten 50 års forhandlinger. Tidligere havde kun alteromgivelserne været oplyst, og det betød, at man ofte måtte synge udenad, fordi den nødtørftige belysning gjorde det næsten umuligt at læse i salmebøgerne.³¹ Det elektriske lys skabte helt nye perspektiver. Søndagsgudstjenesterne, der hidtil var blevet afholdt kl. 14, blev flyttet til kl. 17, hvorved kirken kunne være åben for museums-gæster hele søndag eftermiddag. Og det blev nu muligt at arrangere aftenkoncerter.

Laumann havde i øvrigt et usædvanlig godt forhold til kongehuset, og den musikelskende konge, Frederik den Niende, der jævnligt kom i Slotskirken med følge, benådede ham med et ridderkors. Ved et middagsselskab på Fredensborg Slot trak kongen ham simpelthen til side og satte personlig ordenen på hans bryst.

Laumann gik af i 1961. Egentlig skulle han være gået året før, men han havde så svært ved at slippe orglerne, at menighedsrådet gav ham lov til at fortsætte som fridagsvikar for hans efterfølger. Dette varede dog kun kort, fordi det blev for svært for ham ikke mere at være herre i eget hus. Men han fortsatte med at spille og havde i sit otium vikariat af kortere og længere varighed mange forskellige steder. Jens Laumann døde den 14. december 1965.

PER KYNNE FRANDBSEN

Jens Laumanns afløser var Per Kynne Frandsen, som blev ansat den 1. juli 1961. Han kom fra en stilling som organist i Fredensborg Slotskirke og Asminderød Kirke, hvor han var ansat i årene fra 1958-61.

Per Kynne Frandsen er født den 11. april 1932 i København, og som barn boede han i Hillerød, hvor han også begyndte sin skolegang i Nyhuse Skole. Men da han var 9 år, flyttede familien til Thisted.

Han er uddannet organist og kantor fra Musikkonservatoriet i Århus 1955-56, som elev af Aksel Andersen og Georg Fjelrad. Han fik stilling i Gjesing Kirke, og inden sin orgeldebut i 1960 studerede han hos Gaston Litaize i Paris. I 1961 tog han musikpædagogisk eksamen i orgel fra Musikkonservatoriet i København.

Ud over en omfattende koncertvirksomhed har Kynne Frandsen

indtil 1995 undervist ved både Løgumkloster og Sjællands Kirkemusikskole, ligesom han har afholdt seminarer om orgelmusik og orgelbygning.

Han har været bestyrelsesmedlem i Dansk Organist- og Kantor Samfund 1965-70, og hans store interesse for orglets kulturhistorie bidrog i 1970 til oprettelsen af Det Danske Orgelselskab, som han var medstifter af, og hvis formål var at stoppe kassationen af gamle orgler. Derudover har han indspillet en række grammofonplader og cd'er.

I Laumanns embedsperiode bestod kirkekoret af 4 damestemmer, men Kynne Frandsen oprettede et drengekore, som første gang sang til højmesse påskedag 1962. Drengekoret sang fast til højmesserne, medens de øvrige tjenester blev varetaget af et voksenkor, som bestod af 2 herre- og 5 damestemmer.

Drengekoret eksisterede i 5 år, men måtte opgives, fordi det var meget svært at forpligte drengene, ikke mindst på fridage og i ferierne. I stedet blev voksenkoret opnormeret til 10, fordelt på 4 herrestemmer - heraf skulle én være korassistent og lede koret ved gudstjenester og koncerter - samt 6 damestemmer.

I 1963 stiftede Per Kynne Frandsen Frederiksborg Kammerkor, som var en udløber af kirkekoret, og hvis leder han var indtil 1981, og i 1968 tog han initiativet til sommerkoncerterne med kunstnere fra både ind- og udland.

Frem til maj 2002, hvor Kynne Frandsen gik af, er der sket en række

væsentlige tiltag vedrørende kirkens orgler. I 1972 fik kirken et nyt og større orgel, bygget af Poul Gerhard Andersen. Orglet, som nu benyttes til gudstjenesterne, har 38 stemmer i modsætning til det romantiske Marcussenorgel fra 1864, som har 25, og som er Danmarks største og bedste af Marcussenfirmaets meget få bevarede orgler fra 1800-tallet. Det er nu restaureret og har plads på pulpituret bag Andersenorglet. Derfor har Slotskirken i dag to historiske orgler. Compeniusorglet er i løbet af 1980'erne blevet restaureret både indvendig og udvendig, så det i dag fremstår som oprindeligt.

ULLA HANDLER

Allerede i 1961, da Per Kynne Frandsen tiltrådte organiststillingen, var arbejdsbyrden stor, og med nye initiativer blev det simpelthen nødvendigt at ansætte en assistent. For at blive assisterende slotsorganist krævedes der, at man havde taget den præliminære orgelprøve, dvs. den lille organisteksamen. Den første organistassistent var Finn Evald, som blev ansat i 1965. Han efterfulgtes af Martin Hjalmar Nielsen i 1970, Knud-Erik Jensen i 1971, Erik Kure i 1976, Bent Laursen i 1981 og Lone Ekstrand i 1984, som var konstitueret i 8 år.³³ Hun blev i 1992 afløst af Ulla Handler, som er kirkens første fuldt uddannede organistassistent. Til forskel fra sine forgængere skulle Ulla Handler ud over at alternere ved kir-



*Per Kynne Frandsen ved Marcussenorglet, som han sørgede for blev bevaret, da kirken fik nyt orgel i 1972.
Fotografi:
Lars Skov*

kelige handlinger og koncerter varetage oprettelsen af et børne- og ungdomskor samt diverse korskolehold.

Ulla Handler Petersen er født den 7. december 1963 i Varde. Hun tog præliminær orgelprøve fra Vestjysk Musikkonservatorium i Esbjerg i 1987 og kirkemusikalsk diplomeksamen samme sted 1991. Før hun kom til Slotskirken, var hun vikar ved Sct. Nicolai Kirke i Holbæk 1991-92.

Ulla Handler underviser også, ligesom hun afholder koncerter over hele landet. Hun spiller al slags orgelmusik, men er meget optaget af den østeuropæiske avantgarde-musik, som giver mulighed for et helt særligt udtryk.

SVEN-INGVART MIKKELSEN

Som et kuriosum kan det nævnes, at Ulla Handler er elev af Slotskirkens nye organist, Sven-Ingvart



Ulla Handler.

Mikkelsen, som blev ansat den 1. juli 2002. Han interesserer sig som flere af sine forgængere især for den romantiske musik, både den danske, tyske og franske.

Sven-Ingvar Mikkelsen, født den 13. februar 1955 i Grindsted, er vokset op i Skjern og tog tidligt den præliminære orgelprøve. Allerede mens han gik i gymnasiet, havde han en stilling ved Stauning Kirke. Han kom på Musikkonservatoriet i Esbjerg og varelev af domorganist i Haderslev Svend Prip. Han tog diplomeksamen i 1979, og samme år blev han organist ved Simon Peters Kirke i Kolding. Sideløbende fortsatte han i solistklassen på Musikkonservatoriet i København, hvorfra han fik sin orgeldebut i 1982 som elev af Grethe Krogh. Fra 1991 har han været organist ved Løgumkloster Kirke.

Sven-Ingvar Mikkelsen har foretaget videregående studier i Wien og i Paris, hos bl.a. Marie-Claire Alain. Han har undervist ved konservatoriet i Esbjerg 1985-94 og afholdt kurser både i og uden for Danmark. En omfattende koncertvirksomhed som både organist og korleder i ind- og udland har tidligere ført ham som gæstesolist til Frederiksborg Slotskirke - og han har indspillet flere cd'er. Desuden har han været bestyrelsesmedlem i Dansk Organist- og Kantor Samfund 1990-93.

Han har netop overtaget ledelsen af Frederiksborg Kammerkor, som han skal føre frem til 40-års jubilæet i 2003.

HEN VED 200 ÅR

I sin form præsenterer Frederiksborg Slotskirke det ypperste, en fyrstekirke fra renæssancen kan fremvise i Danmark, hvilket naturligvis forpligter. Desuden har det verdenskendte Compeniusorgel gennem årene trukket konger og dronninger, fyrster, statsmænd, kunstnere, musikstuderende og turister til Slotskirken.

I 1800-tallet havde kirken én organist, ét orgel og ét kor, og det drejede sig primært om at spille til gudstjenester og andre kirkelige handlinger. Begravelser foregik som nu fra kapellerne. Compeniusorglet, som blev sat i stand i slutningen af århundredet, blev som nævnt først taget i brug som koncertinstrument efter 1900.

Igennem årene har de skiftende organister sat deres personlige præg på embedet og grundlagt traditioner, som er videreført til i dag samtidig med, at nye initiativer er blevet taget.

I dag råder kirken over to organister, tre orgler fra hver sin tidsalder, samt to kor af høj standard, hvilket giver organisten optimale vilkår. Under henvisning til de mange koncerter og det stadig voksende musikalske arbejde og det dermed forbundne ansvar, har organisten gennem årene fået forskellige løntillæg, som efterfølgende er konverteret til en højere lønrammemæssig indplacering. Ved forhandlinger med Kirkeministeriet er stillingen for nogle år siden blev ligestillet med organiststillinger ved landets dom-



Sven-Ingvar Mikkelsen.

kirker. Fra at være et ubetydeligt bi-job til den lokale skolelærerbestilling er organistembedet i løbet af 200 år blevet et af landets mest prestigefyldte og bedst betalte, kun overgået af Domkirkens i København.

Noter:

Litteratur: ORGANIST- OG KANTOREMBEDERNE I KØBENHAVN OG DE DANSKE KØBSTÆDER OG SAMMES INDEHAVERE, 1.-7. udg., 1905-97.

- ¹ Anders Petersen, DEN JONSTRUPSKE STAT, Kbh. 1884, s. 222. - »Skolelærer Møllers og Hustrus Legat«, hvis renter skulle tilfalde organisten ved Frederiksborg, og hvis der ingen var, Den danske Skole i Hillerød.
- ² J. P. MYNSTERS VISITATSDAGBØGER 1835-1853, bd. 2, red. Bjørn Kornerup, Kbh. 1937, s. 7.
- ³ C. Skou, ANDREAS PETER BERGGREEN, Kbh. 1895, s. 10.
- ⁴ Se note 2.
- ⁵ Birgit Christensen og Eva Holm-Nielsen, »En mild, en ædel Højtidsdag. Om grevinde Danners fødselsdage på Frederiksborg«, LOKALHISTORISK FORENING I HILLERØD KOMMUNE, 1995-4, s. 7.
- ⁶ Kantor og klokker Hans Høegh Erslev (1805-1891) var andenlærer ved Hillerød Borgerskole 1834-87 og sanglærer ved Frederiksborg lærde Skole 1841-80. Han var desuden byens kæmner.
- ⁷ FREDERIKSBORG AMTS-TIDENDE, 19. marts 1853.
- ⁸ Eva Holm-Nielsen, »Demokrat i en brydningstid. Om kaptajn Harald Hammelev - slotsforvalter på Frederiksborg 1872-1906«, FRA FREDERIKSBORG AMT, 1998, s. 27 og 43, note 30.
- ⁹ Anton Mariegaard, »De gamle skoler III«, LOKALHISTORISK FORENING I HILLERØD KOMMUNE, 1997-3, s. 14.
- ¹⁰ L. Moltesen, HISTORISK TIDSSKRIFT, 8, rk., bd. 6, 1915-17, s. 83-126.
- ¹¹ Se note 2.
- ¹² Anders Petersen, DEN JONSTRUPSKE STAT, s. 223.
- ¹³ Anders Uhrskov, LIV OG LEVNED II, Kbh. 1928, s. 141-142 og HØJSKOLEBLADET 1891, sp. 1533.
- ¹⁴ C. Hostrup, SENERE LIVSERINDRINGER, Kbh. 1893, s. 106-107.
- ¹⁵ Se note 12. Niels Jensen Møller blev kendt berettiget til pension efter lov af 8/3 1856, §20.
- ¹⁶ FRA FREDERIKSBORG AMT, 1998, s. 26.
- ¹⁷ HØJSKOLEBLADET 1891, sp. 1533.
- ¹⁸ FRA FREDERIKSBORG AMT, 1998, s. 26-27.
- ¹⁹ Se note 17.
- ²⁰ HØJSKOLEBLADET 1891, sp. 1531-32.
- ²¹ HØJSKOLEBLADET 1891, sp. 1539-40.
- ²² FRA FREDERIKSBORG AMT, 1998, s. 27.
- ²³ Upublicerede familieoptegnelser, 1905. Privateje.
- ²⁴ FRA FREDERIKSBORG AMT, 1998, s. 43, note 26.
- ²⁵ FREDERIKSBORG AMTS-TIDENDE, 14. januar 1926.
- ²⁶ Angul Hammerich, ET HISTORISK ORGEL PÅ FREDERIKSBORG SLOT, 2. udg., Hillerød 1981, s. 2.
- ²⁷ FRA FREDERIKSBORG AMT, 1998, s. 38.
- ²⁸ V. Holck, MINE ERINDRINGER, Aarhus 1934, s. 253 og 273.
- ²⁹ FREDERIKSBORG AMTS AVIS, 13. maj 1902.
- ³⁰ 25. juni 1922.
- ³¹ Jens Laumann, »Hillerød dengang«, upublicerede optegnelser, 1963. Privateje.
- ³² FREDERIKSBORG AMTS AVIS, 31. januar 1965.
- ³³ FREDERIKSBORG AMTS AVIS, 11. november 1953.
- ³⁴ Organistassistenter: Finn Evald (f. 1946); Martin Hjalmar Nielsen (f. 1946); Knud-Erik Jensen (f. 1947); Erik Paulsen Kure (f. 1953); Bent Laursen (f. 1955); Lone Ekstrand (f. 1943).

ARKIVERNES DAG 2002

afholdes lørdag den 9. november i Lokalhistorisk Arkiv på Hillerød Bibliotek, Christiansgade 1, hvor der vil være åbent fra 10.30-14.00. Kom og hjælp arkivet med at identificere mennesker og lokaliteter på fotos.

HILLERØD I MALERKUNSTEN

Lokalhistorisk Forening planlægger i november-december 2003 en udstilling af malerier med Hillerød-motiver. Det foregår i vandrehallen på Hillerød Bibliotek i Christiansgade. Derfor har foreningen brug for at låne malerier og akvareller, som naturligvis vil være forsikrede. Interesserede kan henvende sig til Margrethe Krogh, tlf. 48 26 72 32 eller 48 20 19 74, e-mail: mak@hillerod.dk eller til Asger Berg/Eva Holm-Nielsen, tlf. 48 26 46 89, e-mail: asger.berg@ofir.dk. I første omgang skal billederne fotograferes og registreres.



Udsigt fra stutmesterboligens 1. sal, 1843. Kunstner ukendt.